

ՔԱՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1928 - Ապրիլ - 1928

Հ. Ե. Փատիկան. — Լուսանորոգը (Ապրիլ 27ի յիշտակին)	49
--	----

ԲԱԽԱՆԱԿԱՅԱՆ

Հ. Վ. ՑՈՂԱԶԱՆԽԵՍԽԱՆ. — Սեբաստիոյ քա- ռասուն լամփանց կոսակը	99
---	----

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՅԱՆ

Հ. Գ. ՆԱԶԱՊԵՏԵՆՅԱՆ. — Կարմիր հրա- բուխն, կանաչ դաշտն Շիրակի և Կապոյան Արագած	108
--	-----

ԳՐԱԿԱՅԱՆ

Մարտի Խաչված. — Տասը տարի եղա (Թրպմ.)	
Հ. Ա. Ղազիկան.	115
Արօն - Երևան. — Յայզն աղօթքի. — Երգին որ քուկդ եղաւ միշտ	116
Ս. Մ. — Արդիսդը (գիմաստուեր)	117

ԳԻՏԱԿԱՅԱՆ

Հ. Խ. ՄԱՆԱԽԵՆ. — Ինչո՞ւ ասագերը բացիսիկի կը խաղան	120
--	-----

ԳՐԱԽՈՍԱԿԱՅԱՆ

Հ. Կ. Ք. — Վահան Համբարձումանի «Գիւղաշնարհ»ը. — Թլկասինցի և իր զործը.	124
--	-----

Ա.Ց.ԵՒ.ԱՑԼ.Ց

* * *. — Ասկեղին սրտով հովիտ մը	125
ՑԱԿՈՒ-ԳՐԵԿՈՐ. — Երկրախոյզ զիտուն կոլին Ռոս և հայերը	128

Ս Ս Ս Ո Ւ Ծ Գ Ր Փ Ե Ր

Գ. Գոչուուիկան. — Անդրանիկ (Իր կեանքն ու կուները). Սօֆիա, Տպարան Արաբս, 1928, գի՞ն 20 սէմթ:	
---	--

Վարուժմակ. — Գեղին երգեր. Հալէպ, Տը- պարան «Արարա» 1927. գի՞ն 3. քր. .	
---	--

Տօքը. Ա. Յ. Ճէկիկէնան. — Սեն ու սէրը. Հալէպ, Տպարան «Արաբս» Բ. Յ. Թօփալէան. 1928:	
---	--

Krimitel (Krikor Minas Tellalian). — La lumière par les rêves. Paris. Paul Ley- marie Editeur, 1928.	
---	--

SOMMAIRE

1928 - Avril 1928

P. E. Paitchighian. — Le Ven. Abbé Mé- khitar, rénovateur des anciennes gloires.	97
---	----

PHILOLOGIE

P. V. Hovhannessian. — Le testa- ment des quarante martyres de Sébaste.	99
--	----

TOPOGRAPHIE

P. G. Nahabedian. — La plaine de Shiragh et l'ardent volcan du mont A- rakatz	108
---	-----

LITTÉRATURE

Maria Stella. — Dopo dieci anni. (trad. en vers arm. P. A. Ghazighian), 115	
Arsen-Yergath. — La nuit de la prié- re. — La fleur de ton hymme	116
S. M. — L'Artiste	117

SCIENCE

P. K. Sinanian. — La scintillation des étoiles	120
---	-----

RECENSION

P. C. K. — Le «Գիւղաշնարհ» de Vahan Hamartzoumian. — Telgadintzi et son œuvre	124
---	-----

DIVERS

* * *. — Un pasteur de cœur d'or. 125	
Hagop-Krikor. — L'explorateur Colin Ros et les arméniens	128

Dr. Gopcsa Laszlo. — Ormény Levelek. Budapest, Pfeifer Ferdinand, 1928.	
--	--

Vartan Melkonian. — My Diary: War-time in Jraq-Travelling Notes - A series of Humo- rous articles.	
--	--

Սուրիկան Ալպում. պատրաստեց Ե. Ա. Ռո- կիրիշեան. Հալէպ, Տպարան, 1928.	
--	--

Կիլիկեան Կոկիծներ. Վաւերազեր Կիլիկիոյ կաթողիկոսական զիւանին. 1903-1915. Պէյ- րութ, Տպ. Հրազդան, 1927, գի՞ն մէկ տոլար:	
---	--

ԱՊՔԵՍԱԾԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Սեծ. 8. Ունենան զերչերս բահամօսութիւն
մը կատարած է այս նիւթին վրայ ժբնեւի «Cercle des arts et des lettres»ի սրահն մէջ, քաղաքին «Իսալ ուսութեարու Ընկերութեան» հրաւերով, իստակրէն լեզուով: Խնա որ կ'երսի Մեծ: Բանախօսը ստեղծած է իր շուրջ համար կրութեան և համբաւ առ չերպ մթնութեամբ այդ օտար շըհանակին մէջ, որով զբեթէ ամէն առարի կ'առաջարկուի իրեն՝ տեղոյն գիտական ընկերակցութիւններէն, ճառախօսութիւններ կատարել այլազան նիւթերու վրայ Փանասիէն կամ իստակրէն լեզուով: և միշտ ալ իր ձեռք բերած հմտութեամբ և բանախօսելու փայլուն կարող զութեամբ ունկնդիրնու ստուար բազմութիւն մը կ'ունենայ: Իրեն առաջ արդէն ճառախօսած էն այդ սրահն մէջ հանրածանօթ ոչ մէքեր, Claude Farère, Schneider ևն. ուրախալիք է որ այս անձնաւորութեամբ կիրած Մեծ: 8. Ունեան կրնայ նոյնաստիճան դիրքի մը վրայ մալ և փառաւորուի ժբնեւի պէս համազգային կերպոնի մը մէջ:

Բանափառութեան սիրը քիչ մը տարօրինակ կը հնչէր, մանաւանդ թէ հայ մըն ալ ի՞նչ պիտի կարենար պար ի Տանգէ այդ հաշուածին վրայ որ բեր անզամ հեղինակուար անձեռի ուսում- նարդուած է պազճն: Սա ակայս քանափառութեան սկզբանուոր պար է թէծ:

թիւն մըն էր զերչերս Սպանիացի համալսարաւ-
նական ուսուցիչի մը յաւակնաբար հրատարա-
կած մէկ կարծիքին, որով կը հստատէր թէ
Տանդէ իր տեսնիթիքին մնձ մասը և մանաւանդ
Պէսարդիէլ նես դէպ ի արքայութիւն զերելըս
առած է Պուրանէն ու մահմանական աւանդու-
թիւններէ, ուր զը պատմի Սամանիթ երկնա-
յին ճամբորութիւններ Գաբրիէլ հրեշտակապե-
տին ատաղնորդութեամբ. Մեծ. Ռևնեան հերեց
այդ ենթագրութիւնը փաստացի կերպով ժը-
նեկ «Dante Aligieris Ընկերակցութեան նա-
խագահ՝ խմբագրութեանս ուղղած նամակով
մը հիացում կը յայնէր Մեծ. Յ. Ռւնեանի այս
բանախօսութեան համար, ուր ցոյց տուած է հե-
ղինակը խոր ծանօթութիւն և հմտութիւն Տան-
գէի գործին և արևելքն գրականութեան. ար-
տայայտուած է այխան մափուր և վայելչազարդ
իտալերէնով. Հուսկ հիմնաչու ոք գործ կերպով
պաշտպանած է իտալ Գրականութեան ամենա-
մնձ փառքին անաղարտութիւնը:

Բանախառութեան ներկայ զոտուած են քաղաքն իսպալ զաղութը մեծ մասսամբ, մանաւանդ մաւորականներն և ուսուցիչները, նոյնպէս բազմի անձագի ծանօթ գիտական անձնաւորութներն Աւելորդ է Խօսքը ու ունինդիրներու շայալած խանդակափառ ցոյցերուն վրայ առ լեծ Բանախօսու:

ՔԱՆԻ ՄԵ ՕՐԵՆ ԼՈՅԱ ԿԸ ՏԵՍՆԵ

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

(ՍԻՐԱՑ ՀԵԶ ՆԱՄԱԿՆԵՐ)

四九

ՎԱԶԳԵՆ ՇՈՒՇԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական մաքուր և խնամուած տպագրութեամբ, գեղազարդուած բազմաթիւ զարդանկարներով և բնագրէ դուրս երկու գունատիպ նկարներով։ Ազնիւթաղթի մրայ և Միլլեցն, ԹՌԻՌԴՐՈՒՌԾ 250 ՕՐԻՆԱԿ։

EL ANSE

Paris (5e)

BEST 125 SET

Կ Ա Զ

«ՀԱՅ ԳԻՐ»Ի ԱՇԽԱՏԱԿԱՐՈՒՅԹԸ

«ՀԱՅ ԳԻՐ»Ի ԱՇԽԱՏԱԿԱՐՈՒՅԹՆԵՐՈՒՆ

Զեմքնարկանը ըլլալով պատրաստելու «Հայկական Նոր Մատենագիտութիւն» եւ Հանրագիտարան Հայ կեանքի» աշխատութիւնս, որուն առաջին հատորը (Ա-ԵՌ) ամբողջացաւ 1911ին, եւ վերջերս թ եւ Ն գրերն ալ հրատարակուեցան, ասոնք եւս հին ապրանք ըլլալով, կը դիմեմ բոլոր հրատարակիչներուն, հեղինակներուն, ինդրելով որ հաճին իրենց հրատարակած կամ հեղինակած գրքերէն մէյմէկ օրինակ դրկել. գրագէտներուն՝ որ իրենց գրական կեանքը՝ համառօտիւ՝ խմբագրութիւն, թղթակցութիւն այս կամ այն թերթի, իրենց ծածկանունները, եւն, եւն, հաղորդել. Գործո՞ շարունակութիւնը պիտի չըլլայ հրատարակուածին. ան՝ մինչեւ 1905 տարին կը հասնէր, անկէ ի վեր 23 տարի անցած է եւ ահազին բան տպուած, եւ արդէն սակաւաթիւ օրինակներ կը մնան. Ուստի պիտի ըլլայ միաձոյլ ամբողջութիւն մը, բարեփոխուած ծրագրով, զեղումներով եւ յաւելումներով Այրէն՝ Ֆէ. 1512-1930: Հայկական Հարցի, Հայկական Մարտիրոսագրութեան առանձին. գլուխներ բացած ըլլալով, կը ինդրեմ նոյնպէս որ այդ նիւթերուն, նոյնպէս հայկական կեանքի վերաբերեալ ինչ գրութիւն որ ունին հայերէն թէ եւրոպական ոեւէ լեզուներով, հաճին դրկել. — ինչ որ ստանամ՝ պիտի ծանուցուի մեր «Բազմավէայ»ին մէջ չնորհակալութեամբ:

Հ. ԱՐՄԵՆ ՊԱԶԻԿԵԱՆ

Կը խնդրուի Հայ թերթերէն հրատարակել սոյն ԿՈԶԸ: